

Sygn. akt I UK 62/17

POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania J.Ż.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o ustalenie wysokości zadłużenia z tytułu składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 grudnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 11 sierpnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w K. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 28 listopada 2012 r. w ten sposób, że ustalił, iż zaległość ubezpieczonego J.Ż. z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na dzień 28 listopada 2012 r. wynosi 22.610,85 zł z ustawowymi odsetkami od każdej zaległej składki i obejmuje okres od września 2007 r. do lutego 2011 r., od czerwca 2012 r. do sierpnia 2012 r. oraz październik 2012 r. (pkt 1), natomiast w pozostałej części oddalił odwołanie (pkt 2).

W uwzględnieniu apelacji organu rentowego, Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2016 r. zmienił powyższy wyrok w pkt 1. i oddalił odwołanie (pkt 1) oraz oddalił apelację ubezpieczonego (pkt 2).

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił: I. naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 62 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy

systemowej przez jego błędne zastosowanie w zakresie dotyczącym nieuwzględnienia dyspozycji ubezpieczonego dotyczącej wskazania zobowiązania, na poczet którego dokonał wpłaty, w następstwie ustalenia, że ubezpieczony oświadczył organowi rentowemu, na poczet którego zobowiązania dokonał wpłaty po spełnieniu świadczenia, tj. po dokonanej wpłacie; 2) art. 62 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy systemowej przez jego błędną wykładnię w zakresie dotyczącym ustalenia końcowego terminu na złożenie przez ubezpieczonego dyspozycji co do wskazania zobowiązania, na poczet którego została dokonana wpłata; 3) § 11 ust. 1 w związku z § 13 oraz § 15 i § 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczenia składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych przez ich niewłaściwe zastosowanie w następstwie błędnego wyliczenia dokonanych przez ubezpieczonego wpłat należnych składek, w sposób sprzeczny z oświadczoną wolą ubezpieczonego co do zaliczenia wpłat na wskazane przez ubezpieczonego zobowiązania, a to w związku z art. 62 § 1 Ordynacji podatkowej w zakresie pominięcia wskazania przez ubezpieczonego zobowiązania, na poczet którego dokonał wpłaty; II. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 227 w związku z art. 299 w związku z art. 162 k.p.c. przez nieuzasadnione pominięcie dowodu z przesłuchania stron z udziałem ubezpieczonego, na okoliczności wskazane w tezie dowodowej opisanej w odwołaniu ubezpieczonego od decyzji organu rentowego.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie o zmianę wyroku tego Sądu w całości poprzez uwzględnienie odwołania ubezpieczonego.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono występowaniem istotnego zagadnienia prawnego, co do którego istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w zakresie ustalenia treści art. 62 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy systemowej w części dotyczącej wskazania przez ubezpieczonego zobowiązania, na poczet którego dokonuje on wpłaty, w związku z czasem złożenia oświadczenia

przez ubezpieczonego w powyższym zakresie w odniesieniu do czasu dokonania wpłaty. Mianowicie, istotne jest rozstrzygnięcie kwestii, czy ma znaczenie zaliczenie przez organ rentowy na poczet zobowiązania najwcześniej wymagalnego wpłaty dokonanej przez ubezpieczonego w związku z niewskazaniem przez niego najpóźniej w dniu wpłaty zobowiązania, na poczet którego świadczył, czy też zagadnienie to nie ma znaczenia przy ustaleniu dokonania przez ubezpieczonego dyspozycji i wskazania zobowiązania, na poczet którego świadczył. W ocenie skarżącego, zobowiązanie składkowe istnieje do czasu zarachowania przez organ rentowy dokonanej wpłaty, a zatem ubezpieczony może do tej chwili wskazać skutecznie zobowiązanie, na poczet którego świadczył. Przyjęcie odmiennego poglądu jest sprzeczne ze sposobem wykonania zobowiązań poprzez zapłatę i nie uwzględnia okresu pomiędzy wpłatą na poczet zobowiązania a zaliczeniem wpłaty na zobowiązanie przez organ rentowy, w przypadku braku wskazania zobowiązania przez ubezpieczonego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym

przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniające wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Wreszcie odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą

obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Skarżący nie wykazał występowania tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Zgodnie z art. 62 § 1 Ordynacji podatkowej, jeżeli na podatniku ciąży zobowiązania z różnych tytułów, dokonaną wpłatę, z zastrzeżeniem § 2, zalicza się na poczet podatku, poczynwszy od zobowiązania o najwcześniejszym terminie płatności, chyba że podatnik wskaże, na poczet którego zobowiązania dokonuje wpłaty. Odpowiednie stosowanie tego przepisu do zobowiązań z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na podstawie art. 31 ustawy systemowej oznacza, że w sytuacji gdy płatnik składek dokonuje wpłaty na rzecz organu rentowego, ma prawo do wiążącego wskazania, na poczet którego zobowiązania (z jakiego tytułu i za jaki okres) dokonywana jest wpłata.

Po pierwsze, art. 62 Ordynacji podatkowej, określający w swej treści jedynie sposób zaliczania wpłat podatnika (płatnika składek) na poczet zaległości podatkowych (składowych) ma charakter procesowy, a nie jak przyjmuje skarżący - materialnoprawny. Przepis ten nie stanowi bowiem podstawy wygaśnięcia zobowiązania podatkowego (składowego), a zaliczenie wpłaty na jego podstawie nie ma wpływu na rzeczywiste rozmiary tego zobowiązania (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 25 lutego 2010 r., II FSK 1625/08, LEX nr 576204). Kwestia ta jest regulowana przez art. 59 § 1 Ordynacji podatkowej, stosowanego do składek na ubezpieczenia społeczne przez art. 31 ustawy systemowej. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie odwołuje się do tego przepisu ani nie formułuje w podstawach kasacyjnych zarzutu jego naruszenia. Po drugie, z brzmienia art. 62 § 1 Ordynacji podatkowej jasno wynika, że wskazanie przez płatnika zobowiązania powinno nastąpić w chwili dokonywania wpłaty, o czym świadczy jednoznaczne sformułowanie „wskaże, na poczet którego zobowiązania dokonuje wpłaty”. Wskazanie to nie ma określonej formy, może być zatem dokonane ustnie, np. w kasie organu podatkowego, jak i poprzez zaznaczenie na dokumencie wpłaty lub w dyspozycji udzielonej bankowi (por. wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G. z dnia 13 kwietnia 2010

r., III SA/GI 955/09, LEX nr 620028 oraz z dnia 17 maja 2016 r., III SA/GI 7/16, LEX nr 2078393 i powołane w nim orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

as